

(Блиц, 06.12.2009)

Односи Србије и Црне Горе су на најнижем могућем нивоу и одсликавају односе двеју политичких елита које тренутно владају. Након стицања независности Црне Горе, ни српске ни црногорске политичке елите нису желеле да успоставе коректне међудржавне односе који одговарају потребама грађана, привреде и стратешким интересима обе државе у региону – каже у разговору за „Блиц недеље“ Небојша Медојевић, лидер црногорске опозиционе странке Покрет за промене.

Ко је за то одговоран?

– Одмах након проглашења независности, Влада Србије није показивала интерес да с Владом Црне Горе отпочне дијалог о међудржавним односима. Исто тако, режим у Подгорици је наставио предреперендумску кампању представљајући Србију као сталну латентну опасност по националне интересе Црне Горе. Режим је на тај начин хомогенизовао мањинске народе представљајући се као једини заштитник младе црногорске суверености и интереса мањинских народа који су још у страху од догађаја почетком деведесетих година.

На шта конкретно мислите?

– Представљајући кроз пропаганду државу Србију као претњу независности и суверености Црне Горе и Бошњацима и муслиманима и Албанцима у Црној Гори, Ђукановић је страху од Србије осигурао политичку подршку мањина, без обзира што се константо понављају оцене мањина да је њихов статус у Црној Гори незадовољавајући. Због свог дневнополитичког интереса и голог очувања власти, режим у Подгорици стално обнавља провокације према Србији, рачунајући на реакцију званичног Београда. Тиме се ствара атмосфера сукоба, па се и односи налазе на неприхватљиво ниском нивоу. Власт стално јавно истиче како жели најбоље могуће односе са Србијом, али у пракси на билатералном нивоу повлачи потезе као да се ради о непријатељској држави и потенцијалном агресору. Стална напетост и проблеми у односима су основа политичког концепта актуелног режима у Подгорици. Цену овакве политике плаћају

привреда и грађани, који имају озбиљних проблема у остваривању својих права и решавању животних питања, као што су запослење, лечење, студирање, инвестиције, пословање и слично.

Како видите европски пут Србије, а како ваше државе?

– Пуноправно чланство у ЕУ је стратешки интерес и једне и друге државе, али на том путу нас чекају многи изазови – недостатак демократске традиције, уништена средња класа, слабе институције и моћни појединци, корупција и организовани криминал, суочавање с прошлошћу, монополи у економији... Србија је решила нека фундаментална демократска питања политичким променама 2000. године. Ми још увек имамо непромењену власт читавих 20 година, која је због својих веза с организованим криминалом довела до срастања криминалних структура с институцијама државе и Владу на чијем је челу човек кога је главни антимафијашки тужилац Ђузепе Шелзи у Барију оптужио као шефа криминалне организације. Чињеница да нам Владу води човек који је сам оптужен за мафијашко удруживање, скупа са својим најближим пријатељима и пословним партнерима, снажно утиче на недостатак политичке воље за неопходне реформе институција задужене за борбу против мафије и корупције. Тако су европске интеграције таоци криминалне прошлости премијера, који не може истовремено да обавља обе функције.

Шта, по вашем мишљењу, кочи европски пут Србије?

– То је свакако окончање сарадње са судом у Хагу, које је нераскидиво повезано с непостојањем националног консензуса око европских интеграција. То доводи до недостатка јасне политичке воље за усвајање система вредности европске цивилизације. До успоравања реформи долази када те реформе значе суочавање с традиционалним системом вредности који је још увек доминантан у Србији. Влада Србије превише води рачуна о следећим изборима, а процес ЕУ интеграција је такав да морате водити рачуна о следећим генерацијама. Реформска влада мора бити спремна на краткорочне политичке губитке у циљу стварања услова за дугорочне бенефите.

Каква је тренутна ситуацију у Црној Гори?

– Тешка и ризична. На власти имамо недемократску политичку структуру која је повезана с организованим криминалом и која контролише све институције државе. Дугогодишња кохабитација врха државе и мафије довела је до потпуне атрофије институција задужених за спровођење закона, посебно када су у питању интереси одређеног броја припадника врха пирамиде моћи. Најмоћнији политичари, бизнисмени и мафијаши су под истрагама и оптужбама правосуђа више држава и самим тим расте њихова животна заинтересованост за опстанак на власти по сваку цену. Зато су у Црној Гори, на политичкој и јавној сцени упоредо са политичким партијама и безбедносне агенције, државна управа и мафија, па су шансе опозиције да победи режим на намештеним и недемократским изборима минималне. Режим не сме да спроведе неопходне реформе у економији јер би се угрозили њихови приватни и пословни монополи, не може да спроведе реформе полиције, тужилаштва и судова јер би се врх режима нашао под ударом тих институција.

Какве су последице такве ситуације?

– То је довело до пораста политичких, али и социјалних тензија у Црној Гори и до све већег неповерења и јаза између режима, с једне стране, и опозиције, синдиката, НВО и демократске јавности, с друге стране. Режим суочен с оптужбама са сваке стране и све тежом економском ситуацијом, клизи све јасније ка отвореној репресији и насиљу према својим неистомишљеницима. Све то намеће потребу да се опозиција организује на једном другачијем и много ефикаснијем нивоу и окупи шири демократски покрет за смену ове корумпиране, недемократске и криминализоване власти.

Колико су повезани криминали кругови Србије и Црне Горе?

– Колико су лоши односи између наше две владе, односи између мафија су идеални. Црна Гора је под управом Ђукановића постала платформа за слободно деловање свих балканских мафија. То је брзо резултирало експлозивним развојем и јачањем ове балканске конфедерације организованог криминала која је коначно добила државу, у којој јој логистичку подршку пружају државни органи, полиција, државна безбедност, царина, банке, авиокомпаније, медији, дипломатска мрежа. То је вечити сан мафије. Овај развој балканске мафије скренуо је пажњу безбедносним агенцијама САД, многих земаља ЕУ, али и Србије и Хрватске. Ова балканска конфедерација је постала толико моћна, да је почела да прети стабилности и безбедности држава у региону. То је уочила и ЕУ и ефикасност борбе против мафије и корупције у врховима власти и институцијама задуженим за борбу против мафије постала је најважнији захтев за државе региона које жела да постану део ЕУ. У том погледу Србија и Хрватска већ показују конкретне

резултате. Само Црне Гора остаје оаза за скривање и несметано деловање балканских мафијаша и то мора да се промени одмах. У супротном, очекује нас политичка, економска и социјална агонија с ризиком од сукоба.

Признање Косова?

– И најављено отварање конзулата, као и признање Косова део су те политике сталних провокација. Само признање није донео никакве користи Црној Гори, а имало је штетне последице по националне интересе Србије. На може се причати да је Србија најважнији стратешки партнер, а повлачити потези на штету тог партнера. То је оличење непримерене политике. Ђукановићу оваква ситуација одговара да би политичке представнике Срба у Црној Гори представио као антидржавне елементе. Без обзира ко врши власт у Србији, ситуација се не мења. Док је то био Коштуница, пропаганда је била садржана у наставку великосрпске националистичке политике, а сада када су ДС и СПС формирали Владу, странке с којима је Ђукановић имао сјајне односе, ништа се није променило. Штета такве политике је огромна, јер се проблеми не решавају. Двојно држављанство, школарине, положај Срба у Црној Гори и обрнуто... могли би се решити за пар месеци билатералним уговорима, али то очигледно не одговара црногорским властима.

(Разговарала: **Ирена Радисављевић**)